

ടി.കെ ഉബൈദ്

1258

സൂറ - 48

അൽ ഫത്ഹ്

الْفَتْحِ

സൂക്തം 20-24

മുസ് ലിംകളെ ആക്രമിക്കാനും ജയിക്കാനും സാഹചര്യങ്ങളെല്ലാം വളരെ അനുകൂലമായിരുന്നിട്ടും ഖുറൈശികളെയും യഹൂദരെയും ഇതര അറേബ്യൻ മുസ് രിക്ക് ഗോത്രങ്ങളെയും അല്ലാഹു അതിൽനിന്നു തടഞ്ഞുനിർത്തിയത്, സന്ദിഗ്ധ ഘട്ടങ്ങളിൽ ആർക്കും കണക്കുകൂട്ടാനാവാത്ത മാർഗങ്ങളിലൂടെ ദൈവസഹായം ലഭിക്കുന്നതിന്റെ മാതൃകയും, വിശ്വാസികൾക്കുള്ള ദൃഷ്ടാന്തവുമായിട്ടാകുന്നു.

وَعَدَّكُمْ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُوهَا فَعَجَلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ
وَلِتَكُونَ آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَبِهَدْيِكُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾ وَأَخْرَىٰ لَهُم تَقَدَّرُوا عَلَيْهَا قَدْ
أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢١﴾

20

അല്ലാഹു നിങ്ങൾക്ക് പെരുത്ത യുദ്ധാർജ്ജിത സമ്പത്ത് വാഗ്ദത്തം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഭാവിയിൽ അതൊക്കെയും നിങ്ങൾ കരഗതമാക്കുന്നതാകുന്നു. ഉടനടിയായി ഈ വിജയമരുളിയിരിക്കുകയാണിപ്പോൾ. ആളുകൾ നിങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നതു തടയുകയും ചെയ്തു. സത്യവിശ്വാസികൾക്ക് ദൃഷ്ടാന്തമാകാനും നിങ്ങളെ നേരായ പാതയിലൂടെ നയിക്കാനുമത്രെ ഇതൊക്കെയും.

21

ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾക്കു നേടാൻ കഴിവില്ലാത്ത മറ്റു പല വിജയങ്ങളും അവൻ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവയെ അല്ലാഹു വലയം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അല്ലാഹു സകല സംഗതിക്കും കഴിവുറ്റവനല്ലോ.

അല്ലാഹു നിങ്ങൾക്ക് വാഗ്ദത്തം ചെയ്തിരിക്കുന്നു	وَعَدَّكُمْ اللَّهُ
പെരുത്ത യുദ്ധാർജ്ജിത സമ്പത്ത്	مَغَانِمَ كَثِيرَةً
(ഭാവിയിൽ) അതു(ഒക്കെയും) നിങ്ങൾ എടുക്കും (കരഗതമാക്കുന്നതാകുന്നു)	تَأْخُذُوهَا
നിങ്ങൾക്ക് ഇത് ദ്രുതഗതിയിൽ (ഉടനടിയായി ഈ വിജയം അരുളിയിരിക്കുകയാണിപ്പോൾ)	فَعَجَلَ لَكُمْ هَذِهِ

അവൻ ആളുകളുടെ കരങ്ങൾ നിങ്ങളിൽനിന്ന് (നിങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നത്) തടയുകയും ചെയ്തു	وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ
സത്യവിശ്വാസികൾക്ക് ദൃഷ്ടാന്തമാവാൻ	وَلِتَكُونَ آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ
നിങ്ങളെ നേരായ പാതയിലൂടെ നയിക്കാനുമത്രെ (ഇതൊക്കെയും)	وَعِبَادِيكُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا
(ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾക്ക് നേടാൻ) കഴിവില്ലാത്ത മറ്റു ജ്ഞാനം (മറ്റു പല വിജയങ്ങളും അവൻ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്)	وَأُخْرَى لَّمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا
തീർച്ചയായും അവയെ അല്ലാഹു വലയം ചെയ്തു (കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു)	قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا
അല്ലാഹു സകല സംഗതിക്കും കഴിവുറ്റവനാണ്	وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا

എങ്ങനെയെങ്കിലും മുസ്ലിംകളെക്കൊണ്ട് യുദ്ധം തുടങ്ങിക്കുക എന്ന തന്ത്രമാണവർ സ്വീകരിച്ചത്. ഈ തന്ത്രത്തിൽ വീഴരുതെന്നും അവർ പ്രകോപിപ്പിച്ചാൽ പ്രകോപിതരാവാതെ സംയമനം പാലിക്കണമെന്നും അല്ലാഹു നിർദ്ദേശിച്ചു. അങ്ങനെ ഒരു തുറന്ന യുദ്ധം തുടങ്ങാൻ ബുറൈശികൾക്കായില്ല. അസദ്, ഗത്ഫാൻ ഗോത്രങ്ങളുമായി സഖ്യമുണ്ടായിരുന്നിട്ടും മുസ്ലിംകൾക്കെതിരെ യുദ്ധത്തിലേർപ്പെടാൻ ബൈബറിലെ യഹൂദർക്കും ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. നബി(സ)യും ആയിരത്തത്തുറോളം സ്വഹാബികളും മദീന വിട്ട സന്ദർഭം, പ്രവാചകനോടും ഇസ്ലാമിനോടും വിരോധമുള്ള മറ്റ് അറബ് ഗോത്രങ്ങൾക്കും യഹൂദർക്കും മദീനയെ നശിപ്പിക്കാൻ കിട്ടിയ സുവർണാവസരമായിരുന്നു. നഗരത്തിലുള്ള മൂനാഫിഖുകളുടെ സഹായത്താൽ അതവർക്ക് അനായാസവുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, മദീനയിലേക്ക് പടനയിക്കാൻ ആരും തുനിഞ്ഞില്ല.

പ്രവാചകനും അനുയായികൾക്കും ഇനി നടത്തേണ്ടിവരുന്ന പല സൈനിക നീക്കങ്ങളിലായി പെരുത്ത യുദ്ധമുതലുകൾ അല്ലാഹു വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഹുനൈൻ യുദ്ധത്തിലൂടെയും റോമാ-പേർഷ്യൻ ശക്തികളുമായുണ്ടായ യുദ്ധങ്ങളിലൂടെയുമെല്ലാം ഈ വാഗ്ദാനം പൂലുകയുണ്ടായി. അതിനുമുമ്പായി ഉറാ യാത്ര മുസ്ലിംകളിൽ സൃഷ്ടിച്ച വൈകല്യം ദുരീകരിക്കാൻ ബൈബർ വിമോചനത്തിലൂടെ ഒരു ദ്രുത വിജയവും സമ്പത്തും നൽകിയിരിക്കുകയാണ്. **فَكْه**- 'ഇത്'- സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ബൈബർ വിമോചനമാണ്. **فَكْه** **فَيُحْيِي**-യുടെ ഭാഷാർത്ഥം കൈകൾ അടക്കിവെക്കൽ എന്നാണ്. യുദ്ധത്തിലും മറ്റു അക്രമ നടപടികളിലും ഏർപ്പെടാതിരിക്കുക എന്ന അർത്ഥത്തിലുള്ള ഭാഷാ പ്രയോഗമാണിത്. മതിയാകലും തടയലും അടക്കി വെക്കലുമാണ് **فَكْه**. ക്രിയാരൂപം **فَكْه**. ബൈബർ വിജയവും വരാനിരിക്കുന്ന മറ്റു വിജയങ്ങളും സാധ്യമാക്കിയ സാഹചര്യം സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് പറയുകയാണ്. ഹുനൈനിയയിൽ ബുറൈശികളുടെയും ബൈബറിൽ യഹൂദരുടെയും അവരുടെ സഖ്യ ഗോത്രങ്ങളായ അസദ്, ഗത്ഫാൻ ഗോത്രങ്ങളുടെയും, മദീനയിൽ യഹൂദരുടെയും മുസ്ലിംകൾക്ക് നേരെയുള്ള ആക്രമണം തടഞ്ഞത് അല്ലാഹുവാകുന്നു. ഹുനൈനിയയിൽ ബുറൈശികളുടെയും മുസ്ലിംകളുടെയും ശാക്തീകമായ അവസ്ഥ നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. സാഹചര്യം അതായിട്ടും മുസ്ലിംകളെ കടന്നാക്രമിക്കാൻ ബുറൈശികൾ ധൃഷ്ടരായില്ല. യുദ്ധം നിഷിദ്ധമായ മാസത്തിൽ ബുറൈശികൾ ഉറാ തീർത്ഥാടകരെ ആക്ര

മിച്ചു എന്ന് ആളുകൾ ആക്ഷേപിക്കുമെന്ന് അവർ ഭയപ്പെട്ടു. എങ്ങനെയെങ്കിലും മുസ്ലിംകളെക്കൊണ്ട് യുദ്ധം തുടങ്ങിക്കുക എന്ന തന്ത്രമാണവർ സ്വീകരിച്ചത്. ഈ തന്ത്രത്തിൽ വീഴരുതെന്നും അവർ പ്രകോപിപ്പിച്ചാൽ പ്രകോപിതരാവാതെ സംയമനം പാലിക്കണമെന്നും അല്ലാഹു നിർദ്ദേശിച്ചു. അങ്ങനെ ഒരു തുറന്ന യുദ്ധം തുടങ്ങാൻ ബുറൈശികൾക്കായില്ല. അസദ്, ഗത്ഫാൻ ഗോത്രങ്ങളുമായി സഖ്യമുണ്ടായിരുന്നിട്ടും മുസ്ലിംകൾക്കെതിരെ യുദ്ധത്തിലേർപ്പെടാൻ ബൈബറിലെ യഹൂദർക്കും ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. നബി(സ)യും ആയിരത്തത്തുറോളം സ്വഹാബികളും മദീന വിട്ട സന്ദർഭം, പ്രവാചകനോടും ഇസ്ലാമിനോടും വിരോധമുള്ള മറ്റ് അറബ് ഗോത്രങ്ങൾക്കും യഹൂദർക്കും മദീനയെ നശിപ്പിക്കാൻ കിട്ടിയ സുവർണാവസരമായിരുന്നു. നഗരത്തിലുള്ള മൂനാഫിഖുകളുടെ സഹായത്താൽ അതവർക്ക് അനായാസവുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, മദീനയിലേക്ക് പടനയിക്കാൻ ആരും തുനിഞ്ഞില്ല.

മുസ്ലിംകളെ ആക്രമിക്കാനും ജയിക്കാനും സാഹചര്യങ്ങളെല്ലാം വളരെ അനുകൂലമായിരുന്നിട്ടും ബുറൈശികളെയും യഹൂദരെയും ഇതര അറേബ്യൻ മുശ്ശിക് ഗോത്രങ്ങളെയും അല്ലാഹു അതിൽനിന്നു തടഞ്ഞുനിർത്തിയത്, സന്ദീപ്ത ഘട്ടങ്ങളിൽ ആർക്കും കണക്കുകൂട്ടാനാവാത്ത മാർഗങ്ങളിലൂടെ ദൈവസഹായം ലഭിക്കുന്നതിന്റെ മാതൃകയും, വിശ്വാസികൾക്കുള്ള ദൃഷ്ടാന്തവുമായിട്ടാകുന്നു; ഒപ്പം ഈ ദൃഷ്ടാന്തം അവരെ നേരായ പാതയിലേക്ക് നയിക്കാനും.

ഖൈബറിനു പുറമേയും നിരവധി വിജയങ്ങൾ അല്ലാഹു സത്യവിശ്വാസികൾക്ക് വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ആ സമൂഹങ്ങളോട് ഏറ്റുമുട്ടാനുള്ള കഴിവ് ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾക്കില്ല. നിങ്ങളുടെ ശക്തിയും സ്വാധീനവും വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. അപ്പോൾ ആ സമൂഹങ്ങൾ നിങ്ങളെ കീഴടക്കി നിന്ദിക്കാൻ തുനിഞ്ഞിറങ്ങുകയും ചെയ്യും. അതാരൊക്കെയാണെന്ന് അല്ലാഹുവിനറിയാം. അല്ലാഹു

അവരെ വലയം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. **قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِمَا** എന്ന വാക്യം, ഹുദൈബിയാ സന്ധിയുടെ അനന്തരഫലമായി ഏതാനും വർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം മക്കയും കഅ്ബയും മുശ്രിക്കുകളിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കപ്പെടും, അതിനെ അല്ലാഹു വലയം ചെയ്തു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്ന പ്രവചനമാണെന്ന് താബിഇലു പണ്ഡിതന്മാരുൾപ്പെടെയുള്ളവർ പൊതുവിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ●

﴿
﴿
 وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَدْبَرَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٢٢﴾
 سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

22

ആ സത്യനിഷേധികൾ നിങ്ങളോട് യുദ്ധം ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ തീർച്ചയായും അവർ പിന്തിരിഞ്ഞോടുംമായിരുന്നു. പിന്നെ ഒരു രക്ഷകനെയും സഹായിയെയും അവർക്കു കണ്ടെത്താനാവില്ല.

23

അല്ലാഹുവിന്റെ, പണ്ടു മുതലേ നടന്നുവന്നിട്ടുള്ള നടപടിക്രമമാണിത്. അല്ലാഹുവിന്റെ നടപടിക്രമത്തിന് ഒരു മാറ്റവും കാണാനാവില്ല.

സത്യനിഷേധികൾ നിങ്ങളോട് യുദ്ധം ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ	وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
തീർച്ചയായും അവർ പിന്നിലേക്കു തിരിയു(പിന്തിരിഞ്ഞോടും)മായിരുന്നു	لَوَلَّوْا الْأَدْبَرَ
പിന്നെ അവർ കണ്ടെത്തുക(ണ്ടെത്താനാവുക)യില്ല	ثُمَّ لَا يَجِدُونَ
ഒരു രക്ഷകനെയും സഹായിയെയും	وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا
ഇത് അല്ലാഹുവിന്റെ നടപടിക്രമമാണ്	سُنَّةَ اللَّهِ
മുമ്പിനാലേ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള (പണ്ടു മുതലേ നടന്നുവന്നിട്ടുള്ള)	الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ
അല്ലാഹുവിന്റെ നടപടിക്രമത്തിന് നീ കാണുക (കാണാനാവുക)യില്ല	وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ
ഒരു മാറ്റവും	تَبْدِيلًا

ഉറക്കായി മക്കയിലെത്തിയ പ്രവാചകനോടും സംഘത്തോടും ഖുറൈശികൾ യുദ്ധം ചെയ്യാൻ ധൃഷ്ടരാവാതിരുന്നതും മുസ്ലിംകൾ അവരോട് യുദ്ധം ചെയ്യാതിരുന്നതും അല്ലാഹുവിന്റെ തീരുമാനപ്രകാരമായിരുന്നു.

യുദ്ധമുണ്ടായാൽ മുസ്ലിംകൾ തോറ്റുപോകും എന്നതുകൊണ്ടല്ല അവൻ അങ്ങനെ തീരുമാനിച്ചത്. മുശ്രിക്കുകൾ നിങ്ങളോട് യുദ്ധം ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ തീർച്ചയായും അവരാണ് തോറ്റോടുംമായിരുന്നത്. അവർ ആരാധിക്കുന്ന

ഐഹികവും പാരത്രികവുമായ സമാധാനമാണ് ഇസ്ലാമിന്റെ ലക്ഷ്യം. ഹിംസയും രക്തച്ചൊരിച്ചിലും അത് പരമാവധി ഒഴിവാക്കുന്നു. ഗത്യന്തരമില്ലാതെ വരുമ്പോൾ മാത്രമേ ഹിംസാത്മക നടപടികളിലേർപ്പെടാവൂ.

ദൈവങ്ങളോ അവരുടെ സഖ്യഗോത്രങ്ങളോ ഒന്നും അവരെ സഹായിക്കുമായിരുന്നില്ല. ഹിംസ സ്വയം വർജ്ജ്യമാണ്. അതു പരമാവധി ഒഴിവാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഐഹികവും പാരത്രികവുമായ സമാധാനമാണ് ഇസ്ലാമിന്റെ ലക്ഷ്യം. ഹിംസയും രക്തച്ചൊരിച്ചിലും അത് പരമാവധി ഒഴിവാക്കുന്നു. ഗത്യന്തരമില്ലാതെ വരുമ്പോൾ മാത്രമേ ഹിംസാത്മക നടപടികളിലേർപ്പെടാവൂ. വിജയം ഉറപ്പിക്കാവുന്ന ഘട്ടങ്ങളിൽപ്പോലും പ്രവാചകന്മാരെയും പ്രബോധകരെയും

ഹിംസയിൽനിന്ന് അകന്നുനിൽക്കാൻ പ്രചോദിപ്പിക്കുക, ആവശ്യമെങ്കിൽ യുദ്ധാവേശം തണുപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അവരുടെ ശത്രുക്കളെയും അടക്കിനിർത്തുക, വിശ്വാസികൾ യുദ്ധത്തിലേക്ക് വലിച്ചിഴക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ, എത്ര ചെറിയ സംഘമാണെങ്കിലും അവർക്ക് വിജയമരുളുക -ഇതൊക്കെ അല്ലാഹുവിന്റെ മാറ്റമില്ലാത്ത നടപടിക്രമമാകുന്നു. പൂർവകാലത്ത് പ്രവാചകന്മാരോടും പ്രബോധക സംഘങ്ങളോടും അവൻ ഇതേ നടപടി ക്രമമാണ് സ്വീകരിച്ചുവന്നിട്ടുള്ളത്. ●

വിജയം ഉറപ്പിക്കാവുന്ന ഘട്ടങ്ങളിൽപ്പോലും പ്രവാചകന്മാരെയും പ്രബോധകരെയും ഹിംസയിൽനിന്ന് അകന്നുനിൽക്കാൻ പ്രചോദിപ്പിക്കുക, ആവശ്യമെങ്കിൽ യുദ്ധാവേശം തണുപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അവരുടെ ശത്രുക്കളെയും അടക്കിനിർത്തുക, വിശ്വാസികൾ യുദ്ധത്തിലേക്ക് വലിച്ചിഴക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ, എത്ര ചെറിയ സംഘമാണെങ്കിലും അവർക്ക് വിജയമരുളുക -ഇതൊക്കെ അല്ലാഹുവിന്റെ മാറ്റമില്ലാത്ത നടപടിക്രമമാകുന്നു.

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِطَّنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ
وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾

24

നിങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അവരെയും, നിങ്ങൾക്ക് അവരുടെ മേൽ വിജയമരുളിയ ശേഷവും മക്കക്കെത്തു ചെന്ന് അവരെ ആക്രമിക്കുന്നതിൽനിന്ന് നിങ്ങളെയും തടഞ്ഞുനിർത്തിയത് അവൻ തന്നെയാകുന്നു. അല്ലാഹു നിങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതൊക്കെയും നിരീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാകുന്നു.

അവൻ തന്നെയാകുന്നു നിങ്ങളിൽനിന്ന് അവരുടെ കരങ്ങൾ തടഞ്ഞത് (നിങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അവരെയും)	وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ
അവരിൽനിന്ന് നിങ്ങളുടെ കരങ്ങളെയും (അവരെ ആക്രമിക്കുന്നതിൽനിന്ന് നിങ്ങളെയും തടഞ്ഞുനിർത്തിയത്)	وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ
മക്കക്കെത്ത് (ചെന്ന്), മക്കാ താഴ്വരയിൽ	بِطَّنِ مَكَّةَ
നിങ്ങൾക്ക് അവരുടെ മേൽ വിജയമരുളിയശേഷം	مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ
അല്ലാഹു നിങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നത് (ഒക്കെയും) കാണുന്നവനായി (സൂക്ഷ്മമായി നിരീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാകുന്നു)	وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا

നിങ്ങളെ- മുസ്ലിംകളെ- ആക്രമിക്കുന്നതിൽനിന്ന മക്കാ മുശ്റിക്കുകളെയും, അവരെ അതിജയിച്ചശേഷവും അവരെ മക്കക്കെത്തും ആക്രമിക്കുന്നതിൽനിന്ന് നിങ്ങളെയും തടഞ്ഞത് അല്ലാഹു തന്നെയാണ്. നിങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതൊക്കെയും സൂക്ഷ്മമായി നിരീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണവൻ. പുറം-ظ-ന്റെ വിപരീതമാണ് بطن. ഉള്ളൂ, ഉദരം,

മധ്യം തുടങ്ങിയ അർഥങ്ങളിലൊക്കെ ഇതുപയോഗിക്കുന്നു. بطن مَكَّةَ ക്ക് മക്കാ താഴ്വര എന്നാണ് പല വ്യാഖ്യാതാക്കളും അർഥം നൽകിയിട്ടുള്ളത്. മക്കാ നാടിന്റെ മധ്യഭാഗമാണ് بطن مَكَّةَ എന്നാണ് മറ്റൊരാൾപ്രായം. അതായത്, ഹുദൈബിയ സന്ധിയിലൂടെ മക്കാ നഗരമധ്യത്തിലേക്ക് നിങ്ങൾ പ്രവേശിക്കുന്നതും അവരുമായി ഏറ്റുമുട്ടുന്നതും തട

ഞാൻ അല്ലാഹുവിന്റെ ആസൂത്രണമായിരുന്നു. **مَنْ بَطِنَ مَكَّةَ** ഹുദൈബിയ തന്നെയാകുന്നു എന്നാണ് ഇനിയൊരഭിപ്രായം. മക്കയോട് ചേർന്നുള്ള താഴ്ന്ന പ്രദേശമായതുകൊണ്ട് അതിനെ **مَكَّةَ بَطِنَ** എന്നു വിശേഷിപ്പിച്ചു. ഹുദൈബിയ ഹറമിന് പുറത്താണ്. മക്കാ-ജിദ്രാ മാർഗത്തിലുള്ള ഈ സ്ഥലം ഇന്ന് ശുമൈസി എന്നാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്.

പ്രവാചകൻ ഹുദൈബിയയിൽ താവളമടിച്ച നാളുകളിൽ മുസ്ലിംകളെ യുദ്ധത്തിലേക്കു വലിച്ചിഴക്കാൻ ഖുറൈശികൾ നടത്തിയ ഒരു മിന്നലാക്രമണം പരാജയപ്പെടുത്തിയതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതാണ് **مَنْ بَعْدَ أَنْ أَظْفَرَ كُمْ عَلَىٰ** എന്ന വാക്യം. ഇമാം മുസ്ലിം, തിർമിദി, നസാഇ തുടങ്ങിയവർ നിവേദനം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഈ സംഭവത്തിന്റെ

സാരമിതാണ്: "പ്രവാചകൻ ഹുദൈബിയയിലായിരിക്കെ തൊട്ടടുത്തുള്ള തൻഹൂം മലയിൽനിന്ന് സായുധരായ എൺപതു (ചില നിവേദനങ്ങളിൽ 40 എന്നും 30 എന്നുമാണുള്ളത്) പുരുഷന്മാർ കുതിച്ചുവന്നു. പ്രവാചകനു നേരെ മിന്നലാക്രമണം നടത്തുകയായിരുന്നു ലക്ഷ്യം. പക്ഷേ, സ്വഹാബത്ത് അവരെ പിടികൂടി പ്രവാചക സമക്ഷം ഹാജരാക്കി. തിരുമേനി അവരെയെല്ലാം വെറുതെ വിടുകയായിരുന്നു." വേണമെങ്കിൽ പ്രവാചകന് അവരെ വധിക്കുകയോ തടവിലാക്കുകയോ ചെയ്യാമായിരുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ആ വിജയത്തെ കരുവാക്കി ഖുറൈശികളോട് യുദ്ധം തുടങ്ങാമായിരുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ നിശ്ചയപ്രകാരമാണ് മുസ്ലിംകൾ അതിനൊന്നും മുതിരാതിരുന്നത്. ●